

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования Республики Тыва
Департамент по образованию Мэрии г.Кызыла

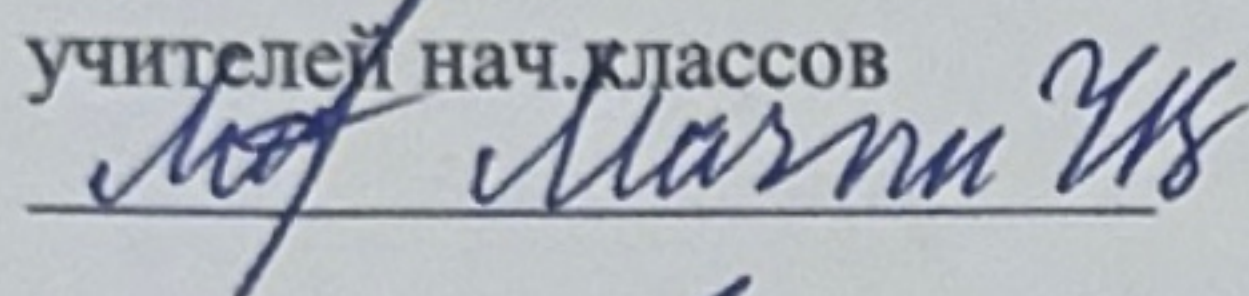
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа № 20 имени Героев Отечества
города Кызыла Республики Тыва
«МБОУ СОШ №20 им. Героев Отечества» г. Кызыла

Республика Тыва, г. Кызыл, ул. Большеенисейская, зд. 2

РАССМОТРЕНО

методическим объединением
учителей нач. классов

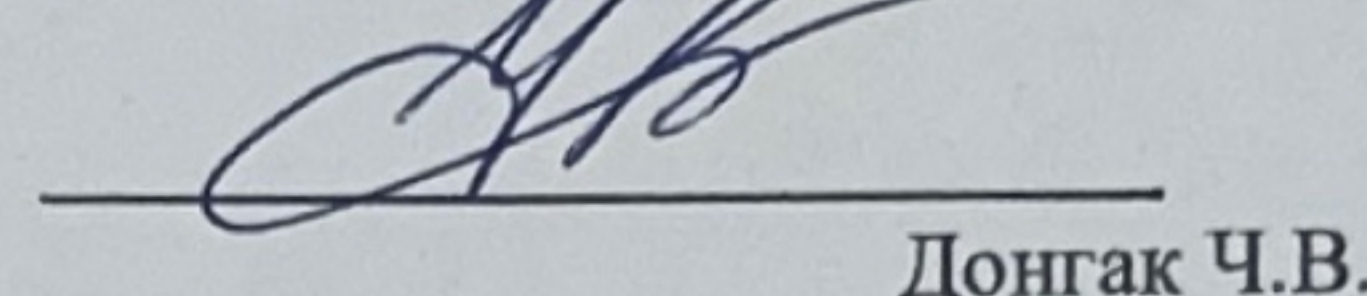
Протокол № 1
от «29» 08.2024 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по НМР

Протокол № _____
от «30» 08.2024 г.

Донгак Ч.В.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Приказ № _____
от «30» 08.2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

внеурочной деятельности

«Друзья книги»

для 3 класса начального общего образования

на 2024-2025 учебный год

Составители:

Ооржак Лариса Суге-Маадыровна,
Салчак Алёна Владимировна,
Мачын Чейнеп Владимировна,
Демчик Ай-кыс Руслановна.

Кызыл, 2024

КЛАССТАН ДАШКААР «НОМНУҢ ӨҢНҮКТЕРИ» ӨӨРЕДИЛГЕ КИЧЭЭЛДЕРИНИҢ КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИКТИГ ЧИЖЕК ПЛАННААШКЫНЫ

Өөредилгениң ажылчын программазының тематиктиг планнаашкынын тургузуп тура, аңгы-аңгы бөлүктөрни өөредирде болгаш кижизидерде ажыглаар өөредилге-методиктиг материалдар болур электроннуг (санныг) өөредилге ресурстарын ажыглаарының аргаларын кичээнгейге алып уjurлуг. Дидактиктиг сорулгаларны боттандырарда ажыглаар электроннуг (санныг) хевирде кылдынган информация-харылзаа технологияларының ресурстары РФ-ның Өөредилге дугайында хоойлу-дүрүмнөринге дүүшкен турар уjurлуг.

БАШКЫЛАРНЫҢ КИЧЭЭНГЕЙИНГЕ!

1).2-4 класстарга чамдык кичээлдерге номчуур материалдар кылдыр 2-3 чогаалдарны календарь-тематиктиг планнаашкында киирген. Ол чогаалдарны кичээл дургузунда шуптузун номчудуп, сайгарары албан эвес – класста уругларның деңнелин база дараазында кичээлде планы көрүп тургаш, кичээлге номчударын болгаш бажыңга боду номчуур кылдыр бээрин башкы шилип алып.

2).Чугаа сайзырадылгазының чогаадыглар бижиир кичээлдериниң кол сорулгазы – уругларга аас-биле *харылзаалыг чугаа* (чогаадыг) *тургустургаш*, тургускан чугаазын домактарның аразында харылзааларын сагып тургаш, чазыг чокка кыдыраашка *бижидери* болгаш бижип алган чогаадыының утказын аас-биле *чугааладыры* болур. Ындыг болганда ол кичээлдерде бердинген чогаалдарны сайгарары албан эвес, оларны кичээлдиң темазынга дүүштүр уругларның хөөнүн, угаан ажылын угландырары-биле кичээл эгезинде кыска үе дургузунда номчуда кааптар кылдыр берген чогаалдар болуп турар.

3 класс.

Чылда - 34 шак.
Неделяда - 1 шак

№	Програм-маның кезээ	Өөренир темалары	Шиңгээдир болгаш катаптаар билиглери	Өөрөдилгениң ажыл-чорудулгазы	Шагы	Хүнү, айы	Чогаалдарның айтылгалары
1.	Тыва чонуң, тыва дылың, тыва чериң – ожууннуң үш дажы.	«Тыва чүден эгелээнил?» Алдын-оол Монгуш. «Малчын арат Сандыйның чугаазы» Олег Саган-оол.	Чогаалдың хевирлери (жанрлары): шүлүк, шүлүглел (ниититаныжылга), чечен чугаа, тоол, тоожу, басня.	2-ги класска өөрөнгениң катаптаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкыннарын күүседире. Словарь ажылы.	1		1). https://vk.com/wall-42729401_3028 2).Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3 кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 5.
2.	Тыва чонуң, тыва дылың, тыва чериң –	Л.Чадамба «Тожу ыры». «Азас» Л.Чадамбаны-биле.	Шүлүк. Рифманың хевирлери (Аяннажылганың хевирлери).	Чаа билиглер-биле таныжылга, катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш	1		1).Л.Чадамба «Чогаалдар чындызы» /шүлүктөр, проза чогаалдары,

	ожууннун үш дажы.		Строфа. Куплет.	башкының айтышкыннарын күүседери.			Кызыл, 1978 ч., ар 106. Сайт: https://chukovka17.ru 2).А.Алдын-оол «Диктантылар болгаш эдертиглер чыындызы», Кызыл, 1988 ч., ар 189.
3.	Тыва чонуң, тыва дылың, тыва чериң – ожууннун үш дажы.	А.Хертек «Тос таңды», «Кырган-авам ырызы», «Төрээн черимге йөрээл». Л.Чадамба «Бай-Тайга».	Улустуң аас чогаалы, улустуң ырызы, йөрээл (эки чүве күзээшкинин илереткен кыскаас чогаалы), аянажылга.	Чаа билиглер-биле таныжылга, катаптаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкыннарын күүседери. Словарь ажылы.	1		1).Анчымаа Хертек, «Өгбе чагыбы», Кызыл, 2017 ч., ар 27, 30, 136. Сайт: https://chukovka17.ru 2).Л.Чадамба «Чогаалдар чыындызы», Кызыл, 1978 ч.,

							ар 70. Сайт: https://chukovka17.ru
4.	Шагның эргилдези. Күс.	«Күзүн» Октябрь Туң-оол. «Көдээге күс» К.Ушинский.	Бойдус чурумалы (пейзаж). Чечен чугаа. Эпитет.	Катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкынарын күүседери. Словарь ажылы.	1		1-2).Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 136, 137. 3). Н.С.Конгар, Э.Д.Ондар «Төрээн чугаа. Эге школаның 3-кү клазынга өөредилге ному», Кызыл, 2006 ч., ар 35.
5.	Шагның эргилдези. Күс.	«Куулар» Лев Толстой. «Бойдустуң чаялганы» Аваа Монгуш.	Бойдус чурумалы (пейзаж). Чечен чугаа. Эпитет.	Билиглерни быжыглаары, катаптаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкынарын күүседери. Словарь	1		1).Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3 кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 141. 2).Аваа

				ажылы.			Монгуш «Сагыжымның саймааралы» Кызыл, 2015, ар 47. Сайт: https://chukovka 17.ru
6.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Алдын күс» Л. Чадамба «Дуруяалар» (сайгарылга чокка чүгле номчуур).	Чурумалдыг сөзүглел.	Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даянып чугаатургузары болгаш бижири. Башкының удуртулгазы-биле кезектергеаттар тыпсып (эгелер), план тургузары. Өөрөнгө дүрүмнерин сагыыры.	1		О.К.Саган-оол, Л.Б.Чадамба «Роман, тоожулар, уругларга тоожу, чечен чугаалар, шүлүктөр», Кызыл, НШХИ, 2019 ч., ар 689. Сайт: https://chukovka 17.ru
7.	Өөрөнип өөрөн.	«Үндүр имнедипкен» Э.Кечил-оол	Чогаалдың хевирлери (жанрлары): шүлүк, шүлүглел (ниититаныжылга	Билиглерни быжыглаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкын-нарын	1		Н.С.Конгар «2- 3 класстарга класстан дашкаар номчулга»,

			), чечен чугаа, тоол, тоожу, басня.	күүседери. Словарь ажылы. Сөзүглелди башкының удуртулгазы-биле кезектерге чарары, оларга аттар тыпсыры (эгелер).			Кызыл, 1995 ч., ар 44. Сайт: https://chukovka17.ru
8.	Өөренип өөрөн.	«Горькийниң номну канчаарномчуп чорааны» Максим Горький. М.Горькийниң оглунга чагаазы. Л.Чадамба «Номну канчаар эдилээрил»	Чогаалдың хевирлери (жанрлары): шүлүк, шүлүглел (ниититаныжылга), чечен чугаа, тоол, тоожу, басня.	Билиглерни быжыглаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкын-нарын күүседери. Словарь ажылы.	1		1).Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3 кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 79. 2).Л.Чадамба «Чогаалдар чыындызы» /шүлүктөр, проза чогаалдары, Кызыл, 1978 ч., ар 132. Сайт: https://chukovka17.ru
9.	Чугаа сайзырад	Номнар, номнар, номнар.	Янзы-бүрү номнар	Кылып алганы проектизин эштериниң	1.		

	ылгазы. Бистин проектив ис.		дугайында билиглер: өөрө-дилге ному, уран-чечен чогаал ному, словарьлар, справочник, энциклопедия дугайында ниити билиг-биле таныштырар. Номнуң кезектери: аттыг арны, аннотациязы, уткалыг кезээ, допчузу, иллюстрациялары .	мурнунга чугаалап көргүзери. Номчууру, эштериниң чугаазын кичээнгейлиг дыңнаары, айтырыглар салып, немелделер бээри.			
10.	Кижин – бойдустун төлү.	«Буга суунуң хомудалы» Монгуш Кенин-Лопсан.	Диригжидилге. Чогаалдың маадыры (киржикчизи).	Чаа билиглер-биле таныжылга, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкынын күүседери.	1		Н.Коңгар «Класстан дашкаар номчулга ному. 3 класс», Кызыл, 2005 ч., ар 112.

				Словарь ажылы. Чогаалдың кол утказын, темазын, киржикчилерин болгаш чүү чүвеге өөредип турарын тодарадыры.			
11.	Кижиги – бойдустун төлү.	А.Хертек «Оран кежи», «Куруглаан аңчының чалбары.	Тоожуушкуннуг чугаа. Улустун аас чогаалы, чалбарыг (тайгатаңды ээлеринден, бурганнардан дилег илереткен кыска чогаалы).	Чаа билиглер-биле таныжылга, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкынын күүседери. Словарь ажылы.Чогаалдың кол утказынболгаш темазын тодарадыры, план ёзугаар утказын чугаалаары.	1		Анчымаа Хертек, «Өгбе чагы», Кызыл, 2017 ч., ар 33. Сайт: https://chukovka17.ru
12.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Тывалар чүге аржааннаарынга ынагыл?»	Угаап бодаашкынныг сөзүглел тургузуп чугаалаары болгаш бижири.	Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даянып чугаатургузары болгаш бижири. Өөрөнгөн	1		

				дүрүмнерин сагыыры.			
13.	Мөзү-бүдүш.	И.Крылов «Каарган болгаш Дилги», «Пага болгаш Шары», «Аспан болгаш Кымыскаяк» (Басня).	Басня, дыл-домааның онзагайы (элдээртиг), киржикчилери. Диригжидилге.	Чаа билиглер-биле таныжылга, быжыглаашкын. Басняның киржикчилерин, дыл-домааның онзагайын (элдээртип чугаалаары) хайгаараары. Словарь ажылы. Чогаалдың кол бодалын, темазын болгаш чүү чүве ге өөредип турарын тодарадыры.	1		И.А.Крылов «Каарган болгаш дилги», Кызыл, 1953 ч., ар 5, 8, 19. Сайт: https://chukovka17.ru
14.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Ада-иевиске дузавыс». Л.Чадамба «Мээң ажылым».	Тоожуушкуннуг чогаадыг бижидери.	Шүлүктүң темазын, кол бодалын, чүү чүвеге өөредип турарын тодарадыр. Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даяныпчугаа тургузары болгашбижири. Башкының удуртулгазы-биле кезектерге аттар тыпсып (эгелер), план	1		Л.Чадамба «Чогаалдар чыындызы» /шүлүктөр, проза чогаалдары, Кызыл, 1978 ч., ар 122. Сайт: https://chukovka17.ru

				тургузары. Өөрөнгөн дүрүмнерин сагыыры.			
15.	Шагның эргилдези. Кыш.	С.Сүрүң-оол «Туман». «Баштайгы хар» Георгий Скребицкий. Л.Чадамба «Хаакчыга».	Чечен чугаа. Бойдус чурумалы (пейзаж). Эпитет.	Билиглерни быжыглаары, катаптаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкыннарын күүседери. Словарь ажылы.	1		1).С.Сүрүң-оол «Баштайгы ном», Кызыл, 1952 ч., ар 83. Сайт: https://chukovka17.ru 2). 3).О.К.Саган-оол, Л.Б.Чадамба «Роман, тоожулар, уругларга тоожу, чечен чугаалар, шүлүктөр», Кызыл, НШХИ, 2019 ч., ар 691. Сайт: https://chukovka17.ru

16.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Кышкы бойдус». М.Кенин-Лопсан «Харжыгаш».	Чурумалдыг чогаадыг бижидери.	Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даянып чугаатургузары болгаш бижири. Башкының удуртулгазы-биле кезектерге аттар тыпсып (эгелер), план тургузары. Өөрөнгөн дүрүмнерин сагыыры.	1		Н.С.Конгар, Э.Д.Ондар «Төрээн чугаа. Эге школаның 3-кү клазынга өөрөдилге ному», Кызыл, 2006 ч., ар 93.
17.	Улустуң аас чогаалы. Тоолчургу чугаалар.	«Аза караан мегелээн», «Кажык болгаш довук».	Улустуң аас чогаалы. Тыва улустуң тоолчургу чугаалары (мифтери). План.	Тыва чоннуң чаңчылдары, бурунгу чүдүлге-сүзүү-биле таныжылга, оларның утказын билиндирери. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкынарнын күүседире. Словарь ажылы. Чогаалдың кол утказын, темазын болгаш чүү чүвеге өөрөдип турарын тодарадыры, 2-ги мифти кезектерге чаргаш, план	1		ТДЛБТЭШИ «Тыва улустуң мифтери болгаш тоолчургу чугаалары», Кызыл, 1995 ч., ар 31, 38. Сайт: https://chukovka17.ru

				тургузары, номчаанын сактып чугаалаары.			
18.	Улустун аас чогаалы. Тоолчургу чугаалар.	«Чиктиг аң», «Элдептиг аң».	Улустун аас чогаалы. Тыва улустун тоолчургу чугаалары (мифтери). План.	Тыва чоннун чаңчылдары, бурунгу чүдүлгесүзүү-биле таныжылга, оларнын утказын билиндирери. Номчууру. Словарь ажылы. Чогаалдын кол утказын, темазын болгаш чүү чүвеге өөредип турарын тодарадыры, 1-ги мифти кезектерге чаргаш, план тургузары, номчаанын сактып чугаалаары.	1		ТДЛБТЭШИ «Тыва улустун мифтери болгаш тоолчургу чугаалары», Кызыл, 1995 ч., ар 56-57. Сайт: https://chukovka17.ru
19.	Тыва чоннун бурунгу ёзулалдары.	Анчымаа Хертек «От чаячы». «Хөне-Саваа» (улустун тоолу) Алёна Очур-оолдун дыннап бижээни-биле. Аваа Монгуш «Хүндүлээчел	Улустун чаңчылдары, ёзулалдары.	Тыва чоннун бурунгу чаңчылдары, ёзулалдары-биле таныжылга, оларнын утказын билиндирери. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкынын айтышкынын күүседире.	1		1). А.Хертек «Өгбе чагы», Кызыл, 2017 ч., ар 17-19. Сайт: https://chukovka17.ru 2). «Одагда чыыш» / «Мөңгүлек» чечен

		тыва чонум».		Словарь ажылы.			чогаал-хөгжүм катыжышкынының киржикчилериниң чогаалдар чыындызы/ Кызыл, 2001 ч., ар 17. 3).Аваа Монгуш «Бодалдарым илерели», Кызыл, 2006 ч., ар 208. Сайт: https://chukovka17.ru
20.	Чугаа сайзырад ылгазы. Бистиң проектив ис.	Шагаа чеми. Делгер-оол Ооржак «Тыва чемнер»	Ак чем, саңга өргүүр чем дээжизи, тыва чемнер.	Кылып алганы проектив эштериниң мурнунга чугаалап көргүзери. Номчууру, эштериниң чугаазын кичээнгейлиг дыңнаары, айтырыглар салып, немелделер бээри.	1		«Тыва уругларчогаалы. 1-ги кезээ», Кызыл, 1996 ч., ар 124.

21.	Шагаа ёзулалдар ы.	«С.Сарыг-оол «Шагаа».	Шагаа ёзулалдары, бүдүү хүн, саң салыр ёзулал, кактаныры, чолукшууру.	Тыва чоннуң бурунгу чаңчылдары, ёзулалдары-биле таныжылга, оларның утказын билиндирери. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкын- нарын күүседери. Словарь ажылы.	1		Н.С.Конгар, Э.Д.Ондар «Төрээн чугаа. Эге кшоланың 3-кү клазынга өөредилге ному», Кызыл, 2006 ч., ар 106.
22.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Мээң авам» / «Мээң кырган-авам» (боттары шилип алыр). З.Воскресенская- ныы-биле «Иениң чүрээ» (72 сөс).	Чурумалдыг чогаадыг бижидери. Чогаадыгның адының утказынга дүүшкээ.	Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даянып чугаатургузары болгаш бижири. Өөрөнгө дүрүмнерин сагыыры.	1		А.Алдын-оол «Диктантылар болгаш эдертиглер чыындызы», Кызыл, 1988 ч., ар 216.
23.	Улустун аас чогаалы. Тоолдар.	«Ак-Сагыш, Кара-Сагыш» Тыва улустун тоолу.	Улустун аас чогаалы. Тыва улустун тоолдары. Хуулгазынтоолд ар. Улустун	Чаа билиглер-биле таныжылга, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкын-	1		1).ТДЛБТЭШИ «Матпаадыр» /уругларга аасчогаалы/ Кызыл, 1991 чыл, ар 124.

			тоолдарының дыл-домааның онзагайы (эпитеттер, диригжидилгелер, тускай сөстөр).	нарын күүседери. Словарь ажылы.			Сайт: https://chukovka17.ru
24.	Улустун аас чогаалы. Тоолдар.	«Балаң -Сеңги» Тыва улустун тоолу.	Улустун аас чогаалы. Тыва улустун тоолдары. Хуулгаазын тоолдар. Тоолдун киржикчилери. Тыва улустун чер-делегей дугайында билиглери.	Чаабиглер-биле таныжылга, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкын-нарын күүседери. Словарь ажылы. Тыва улустун чер-делегей дугайында билиглерин хайгаараары (бо оран, алдыы оран, ооң ханы Эрлик-Хаан, азалар, үстүү оран, ооң ээзи Курбусту-Хаан деп билиглерин кысказы-биле таныштырары).	1		«Тыва улустун тоолдары./ Тувинские народные сказки», для детей младшего и среднего школьного возраста, на двух языках, ОАО «Тываполиграф», Кызыл, 2013 ч., ар 34.
25.	Авторлуг	«Черлик куулар» Г.Х.Андерсен.	Автор. Авторлугтоолдар.	Чаа билиглер-биле таныжылга,	1		«Делегейниң тергиин

	тоолдар.	(Э.Мижиттин очулгазы).	Тоолдуң киржикчилери. Эпитет, диригжидилге.	катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкынын күүседери. Словарь ажылы.			тоолдары»/ тыва уруглар чогаалының антологиязы, 5 том/ Кызыл, 2021 ч., ар 4.
26.	Авторлуг тоолдар.	«Сапыктыг Моор-тай» Шарль Перро. (Н.Кууларның очулгазы).	Автор. Авторлуг тоолдар. Эпитет, диригжидилге.	Билиглерни быжыглаары, катаптаары. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкыннарын күүседери. Словарь ажылы.	1		«Делегейниң тергиин тоолдары»/ тыва уруглар чогаалының антологиязы, 5 том/ Кызыл, 2021 ч., ар 138.
27.	Чугаа сайзырал ылгазы. Бистин проектив ис.	Тоолдарны деңнээли: тыва улустуң тоолу «Алдын кушкаш» болгаш А.Пушкинниң «Балыкчы болгаш алдын Балык дугайында тоолу»	Улустуң тоолу, авторлуг тоол, киржикчилери. Хуулгаазын тоолдар. Тоолдар чүү чүвеге өөредип турары.	Кылып алганы проектив эштериниң мурнунга чугаалап көргүзери. Номчууру, эштериниң чугаазын кичээнгейлиг дыңнаары, айтырыглар салып, немелделер бээри.	1		

28.	Амыдырал болгаш күш-ажыл.	«Хойжулар» Леонид Чадамба. Сергей Пюрбю «Аныяк кадарчылар дугайында ыры».	Чечен чугаа. Чогаалдың маадыры (киржикчизи). Эпитет, диригжидилге. Бойдус чурумалы.	Катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру, ырыны ырлап өөренири. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкыннарын күүседери. Словарь ажылы.	1	.	1).Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3 кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 173. 2).Учебное издание А.С.Танов «Музыка для учащихся 7-8 классов средней школы» .
29.	Амыдырал болгаш күш-ажыл.	«Ванька» Антон Чехов.	Чечен чугаа. Чогаалдың маадыры (киржикчизи). Хаанныг Россия үезинде бөдүүн чоннуң аар-берге амыдыралы, эрге чок чоруунуң, чаш-тарның улуг улус-биле деңге	Катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтыышкын-нарын күүседери. Словарь ажылы. Чоннуң эрткен төөгүзүн Ваньканың салым-чолунуң чижээнге	1		Н.С.Конгар «Класстан дашкаар номчулга. 3 кл.», Кызыл, 2005 ч., ар 175.

			аар ажылының дугайында беседа (кожайлар, хөреңгиттеннер, чалчалар).	билиндирери.			
30.	Шагның эргилдези. Час.	«Часкы тарылга» Л. Чадамба.	Шүлүк. Рифма. Рифманың хевирлери (Аяннажылганың хевирлери). Строфа. Куплет.	Чаа билиглер-биле таныжылга, катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкынын күүседери. Словарь ажылы.	1		Н.С.Конгар, Э.Д.Ондар «Төрээн чугаа. Эге школаның 3-кү клазынга өөредилге ному», Кызыл, 2006 ч., ар 204.
31.	Бижимел чугаа сайзырад ылгазы.	Чогаадыг «Часкы хүн чылды тоттурар» (чер ажылдары, огород ажылдары, мал ажылы – башкы шилип алыр).	Тоожуушкуннуг чогаадыг бижидери. Хереглеп болгу дег сөстери: тараа шөлү, андазын, чер илиири, дырбааш, хүүрек, суггаттыг чер, черни үлдүрээртир, чал, чалдар,	Чурукка, айтырыгларга болгаш бердинген сөстөргө даянып чугаатургузары болгаш бижири. Өөрөнгөн дүрүмнерин сагыыры.	1		

			арык казар, хой кыргылдазы, көр-жең (өдек) казары.			
32.	Тиилелге хүнү.	«Кызыгааржының өңнүү» Тюлюш Кызыл-оол.	Чечен чугаа. Чогаалдың маадыры (киржикчизи). Чуртувустуң төөгүзүндө эң берге үе болгаш бүгү чоннуң маадырлыг чоруун билиндирери.	Катаптаашкын, быжыглаашкын. Номчууру. Номда даалгаларны болгаш башкының айтышкыннарын күүседери. Словарь ажылы.	1	Н.С.Конгар, Э.Д.Ондар «Төрээн чугаа. 3 кл.», Кызыл, 2006 ч., ар 255.
33.	Шагның эргилдези. Чай.	Бодуңар эмненип өөрениңер!	Эртем-нептере-дишкинниг сөзүглел.	Билиглерни быжыглаары, катаптаары. Номчууру. Айыыл-халапка таварышканда дуза чедирер аргарлар-биле таныжылга, айыыл чок чоруктуң дүрүмнери.	1	Н.Конгар «2-3 класстарга класстан дашкаар номчулга ному», Кызыл, 1995 ч., Ар 134. Сайт: https://chukovka

						17.ru
34.	Шагның эргилдези. Чай.	«Адыг оглу» Саая Таспай «Баштайгы чаъс» Э.Кечил-оол.	Түңнел кичээл. Чайгы онаалгалар-биле таныжылга.	Номчууру. Чайгы даалгалар-биле уругларны таныштырары. Чайгы үеде бодун чурумнуг алдынып, айыыл чок чоруктуң дүрүмнерин сагыырын чугаалажыры.	1	1).Саая Таспай «Адыг оглу», Кызыл, 2002 ч., ар 3. 2).Э.Ке- чил-оол «Чечектерим», Кызыл, 1993 ч., ар 25. Сайт: https://chukovka 17.ru